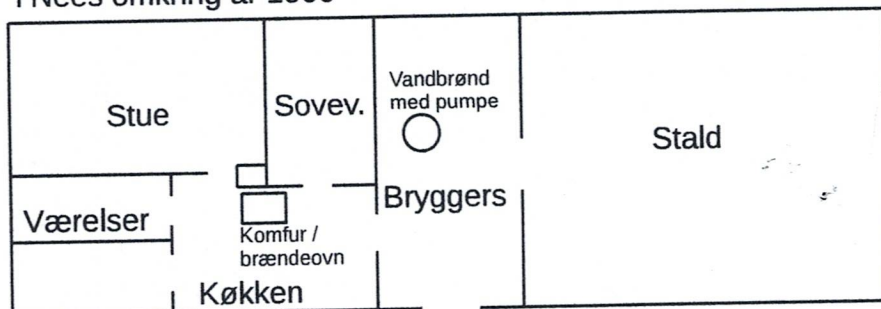

Typisk grundplan for gård med røde mursten og tagrør
i Nees omkring år 1900

Husene har typisk haft en ydre mål på 7m x 20m, hvor stuehuset har været på max. 60 kvm. Nørre Koldsø er bygget efter samme princip, men stuehus og stald er i vinkel og bryggerset er større. Der har været plads til 6 køer, 4 søer og to hold grise. Mange steder havde man brønden udenfor i stedet for.

Loftet har været til opbevaring af hø og mad og over køkkenet har der måske været et ekstra rum til børnene.

Gulvet har været med sten i bryggers og stald og sandsynligvis også i køkkenet. De andre rum har været trægulv over stampet jord. Cementsokler og cementgulve begyndte først at blive udbredt efter 1910.

Opvarmning har været komfuret i køkkenet, som har været varm hele tiden. Tilberedning af mad er sket på et køkkenbord og i bryggerset, hvor der var vand fra gårdens eneste vandforsyning.

Vask og pleje har for de fleste foregået i bryggerset med en skål, klud og etagevask.

Udover hovedbygningen har der været et skur til forretning af nødtørft på et das. Der var ikke toiletter med WC. Det begyndte først at komme efter 1930'erne og forudsatte at man havde en vandpumpe og strøm. Et das var en stor tønde inde i en kasse og oven på kassen var der et ca. 25 cm stort cirkulært hul, som man sad på og leverede "varerne" ned i tønden. Alternativt har det været udbredt at man nødtørftede i stalden, så al gødningen blev samlet et sted og man kunne bruge halm i stedet for toiletpapir.

Før 1900 havde man bygget huse af forhåndværende materialer med ca. den samme indretning og uden alt for mange værelser. Det har været godt buede tynde vægge af bindingsværk og risflet med tørv, ler eller gødning til at tætte vægge og et åbent ildsted til tilberedning af maden. Tænk på at udgangspunkt var at der ikke var træer i Nees, så det har været store buske man har bygget vægge, lofte og tag med. Gulvene har været stampet jord og brønden har været udenfor. I denne konstruktion kunne man ikke holde smådyr, som rotter og mus ude og det har medført at pest har kunnet sprede sig. F.eks. har pesten dræbt rigtig mange børn i 1890'erne.